ISSN 1840-0663

AGD profi

Magazin za arhitekturu, gradnju i dizajn
Bosna i Hercegovina

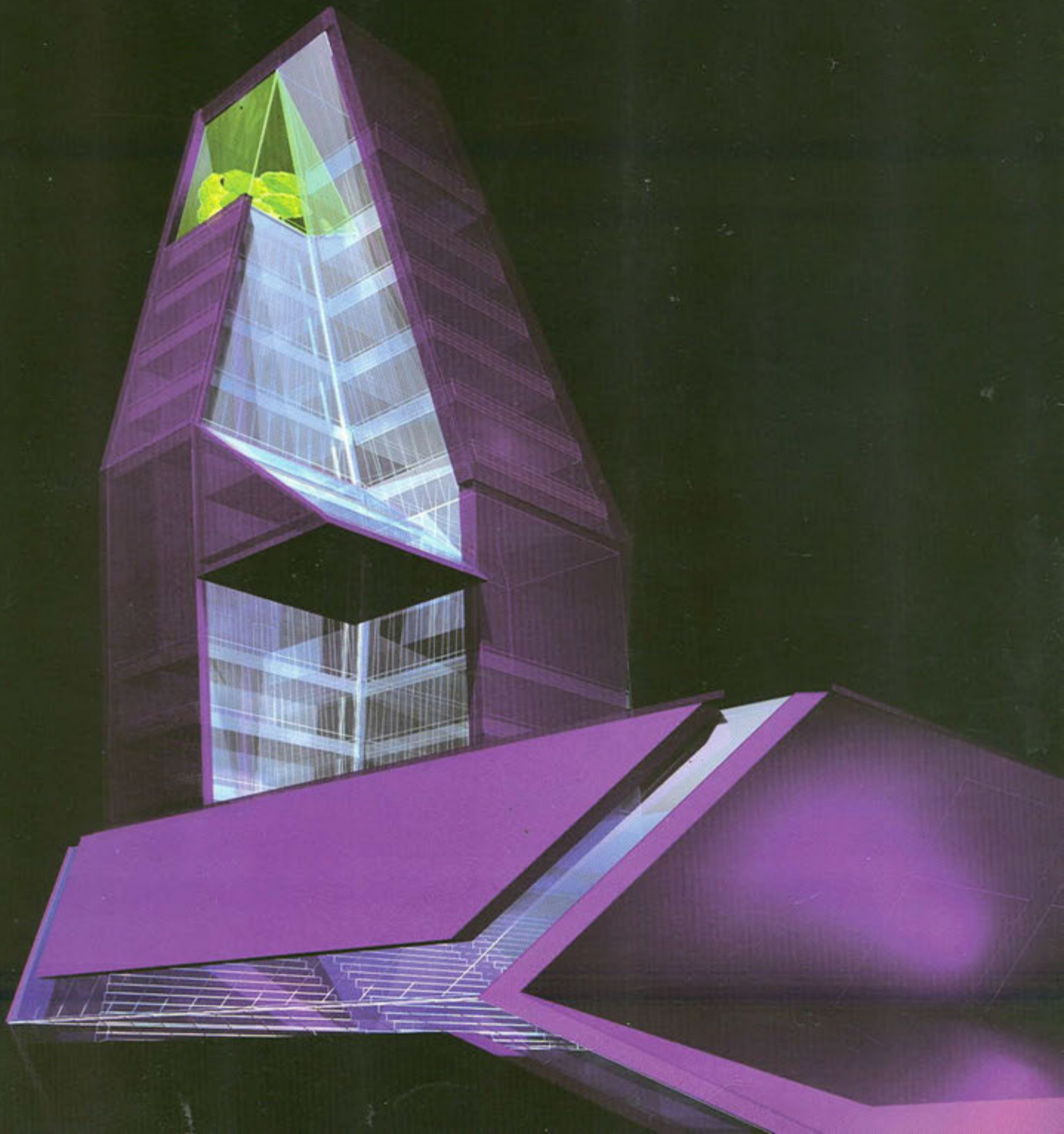

Broj 6. Septembar/Rujan 2005. cijena: 8 KM

Sanja Galić-Grozdanić, arhitekt i Igor Grozdanić, arhitekt

INTERVJU

AGD: Nešto o Vašem pristupu arhitekturi i o Vašoj metodologiji projektovanja?

SGG: Naš pristup arhitekturi shvatamo kao djelovanje u zadatom socioekonomskom, kulturnom i tehnološkom kontekstu, u kojem naše objekte vidimo kao aktivne učesnike na urbanoj sceni. Oni pri tome tipološki ne pripadaju nekom određenom pravcu, prije predstavljaju kontinuirano ekperimentisanje pri čemu je važno kako objekat izgleda u svom kontekstu, kakav je za korisnika, kako doprinosi okolini. On je za nas događaj koji se pojavljuje i traje, zbir uobličenih dinamičnih aktivnosti definiran i materijaliziran kroz formu, oblik, boju i kompoziciju...

IG: Široko analizirajući programske procese, tokove lokacije, globalne i lokalne raznorodne uticajne elemente, metodološki otvaramo proces projektovanja. U tom procesu koristimo zaista veliki broj različitih radnih mehanizama "modelovanja" objekta od skice i crteža, kroz improvizovane modele i makete, kompjuterske vizuelizacije koncepta do finalnih modela i planova. U svemu tome se kristalizira jedna ideja koju na kraju nastojimo realizirati na što jednostavniji način kako u estetsko-konceptualnom tako i u tehničko-materijalnom smislu.

AGD: Primjetan je minimalizam u Vašim radovima, kao i upotreba tradicionalnih elemenata na savremen način, možete li nam reći nešto više o tome?

Igor Grozdanić

1962. Rođen u Banjoj Luci, Bosna i Hercegovina
1982-1987. Studij na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu
1987-1991. Rad u projektnom birou Dom SPI Sarajevo
1991-1992. Suosnivač u projektnom birou Arhiform (sa S.Galić-Grozdanić i K.Hasandedić)
1992-1993. Rad u projektnom studiju Rondina, Bagni di Lucca, Italija
1993-1998. Rad u projektnom birou Henn Architekten, Minhen, Njemačka
1999-2005. Saradnja sa projektnim biroom Henn Architekten, Minhen, Njemačka
1999-2005. Suosnivač i partner u studiju non stop Sarajevo, BH - Minhen, Njemačka (sa P. Eisenlauer i S.Galić- Grozdanić)

Nagrade i priznanja:

1987. Nagrada Jahijel Finci Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu za postignut najbolji uspjeh u generaciji
1990. Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Dragodan Priština)
1990. Nagrada Grand Prix Salona Collegium Artisticum (Projekat hotel Ljubljana)
1997. Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Meander Otoka, Sarajevo)
2001.Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Uni Kampus Kasarna Maršal Tito, Sarajevo)
2005. Nagrada za realizaciju Salona Collegium Artisticum (Projekat Urgentni medicinski centar EUFOR kamp Rajlovac, Sarajevo)

Arhitektonski natječaji:

1989. Stambeno naselje Dragodan, Priština, jugoslovenski natječaj, prva nagrada (sa S.Jamaković, J.Muftić, S.Zubčević); 1989. Hotel Ljubljana, međunarodni natječaj, treća nagrada (D.Senečić, I.Grozdanić); 1996. Sekundarni gradski centar Meander Otoka, Sarajevo, bh natječaj, druga nagrada; 1996. West Arc Solun, Grčka, međunarodni natječaj; 1997. Gradski centar Marijin dvor, Sarajevo, bh natječaj, prva nagrada; 1997. Omladinski hostel Stamberg, Njemačka, međunarodni natječaj; 1999. Trg heroja Hrasno, Sarajevo, bh natječaj, druga nagrada; 2000. Univerzitetski kampus zona C-C1 Marijin dvor, Sarajevo, međunarodni natječaj, treća nagrada; 2000. Trg Oslobođenja sa spomen obilježjem poginulim borcima i građanima Sarajeva, bh natječaj, druga nagrada, prvi plasman; 2001. Bistrik južna obala Miljacke, Sarajevo, bh urbanistički natječaj; 2001. Domagstrasse, Minhen, Njemačka, njemački urbanistički natječaj; 2003. Poslovni centar Levji grad Kopar, Slovenija, međunarodni natječaj, uži izbor; 2004. Marijin dvor, kvadrant A, hotel Holiday Inn, Sarajevo, bh natječaj, druga nagrada; 2004. Poslovni centar Palace Marijin dvor, Sarajevo, bh natječaj, prva nagrada.

Selektirani radovi:

1999. Sarajevogas - Bosnalijek, Sarajevo, regulacioni plan; 1999. Poslovno - proizvodni centar Teloptic, Velešići, Sarajevo, idejni projekat; 2000. Dogradnja poslovnog centra Unitic, Marijin dvor, Sarajevo, idejni projekat; 2000. Stambeno-poslovni objekat Sikra, Sarajevo, u realizaciji 2001-2005; 2001. Fiskulturna dvorana O.Š. Dž. Čaušević, Sarajevo, glavni projekat; 2001. Stambeni objekat P2, Marijin dvor, Sarajevo, idejni projekat; 2002. Rezidencija američkog ambasadora, Skenderija, Sarajevo, realizacija 2005; 2003. Industrijski park Binježevo, Sarajevo, urbanističko rješenje; 2003. Urgentni medicinski centar EUFOR kamp Rajlovac, Sarajevo, realizirano 2005; 2003. Poslovni objekat OHR Mostar, idejni projekat; 2003. In Line Shopping centar, Čengić vila, Sarajevo; 2003. Centar BH Pošta-BH Telecom Mostar, idejni projekat; 2004. Logistički centar LORA Binježevo, I faza u realizaciji; 2004. Logistički centar LORA Mostar,-u realizaciji; 2004. Logistički centar WURTH Binježevo, Sarajevo, I faza u realizaciji; 2004. Vrtovi sunca - urbane vile Breka, Sarajevo, glavni projekat; 2004. Urgentni medicinski centar KFOR Prizren, Kosovo, glavni projekat; 2005. Union Olimpic Apartmani Bjelašnica, u realizaciji.

Sanja Galić - Grozdanić

1962. Rođena u Doboju, Bosna i Hercegovina
1980-1984. Studij na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu
1984-1991. Rad u projektnom birou Dom SPI Sarajevo
1990. Rad u projektnom studiju Rondina, Bagni di Lucca, Italija
1991-1992. Suosnivač u projektnom birou Arhiform (sa I.Grozdanić i K.Hasandedić)
1993-1994. Rad u projektnom studiju Rondina, Bagni di Lucca, Italija
1994-1995. Rad u projektnom birou Ebe + Ebe, Minhen, Njemačka
1995-1998. Saradnja sa projektnim biroom Papo, Minhen, Njemačka
1999-2005. Suosnivač i partner u studiju non stop Sarajevo, BH - Minhen, Njemačka (sa P. Eisenlauer i I. Grozdanić)

Nagrade i priznanja:

1985. Nagrada Jahijel Finci Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu za postignut najbolji uspjeh u generaciji
1990. Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Dragodan Priština)
1997. Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Meander Otoka, Sarajevo)
2001. Nagrada za ideju Salona Collegium Artisticum (Projekat Uni Kampus Kasarna Maršal Tito, Sarajevo)
2005. Nagrada za realizaciju Salona Collegium Artisticum (Projekat Urgentni medicinski centar EUFOR kamp Rajlovac, Sarajevo)

SGG: Minimalizam u našim radovima samo je logičan slijed onoga o čemu smo upravo govorili. Dakle, mi nastojimo da našu metodološku radnu piramidu od široke analitičke baze, kroz višedimenzionalni proces rada, dovedemo do njenog vrha. Teoretski gledano to je jedna tačka, praktično mi se nastojimo približiti toj tački, vrhu piramide što više.

IG: Snaga i raznolikost naše tradicije jednostavno vas tjera da se o njoj na ovaj ili onaj način odredujete. Mi to, dobro ste primijetili, veoma često radimo, pokušavajući se osloniti na neke za nas bitne elemente tradicije ovih prostora. U tom smislu imamo jedan veoma specifičan odnos prema tradiciji koji njene neupitne vrijednosti interpretira u našim radovima na veoma savremen, reduciran, esencijalno - minimalan način, često na samoj granici ponekad nerazumljivog eksperimenta.

AGD: Dobitnici ste više međunarodnih i domaćih nagrada na natječajima. Na neki način svoj arhitektonski stil ste izgradili upravo putem natječaja. Recite nam nešto više o iskustvima rada na natječajima u inostranstvu ali i kod nas. U kojoj mjeri su natječaji kod nas objektivni, sa pravilnim programskim zadacima?

SGG: Arhitektonski natječaji su za arhitekte isto kao i sportska takmičenja za sportiste. Za nas svako učestvovanje u natječaju predstavlja novu utakmicu, pa bi mogli reći da svaki dan treniramo arhitekturu

Gradski centar Marijin dvor, bh natječaj, prva nagrada, 1997.

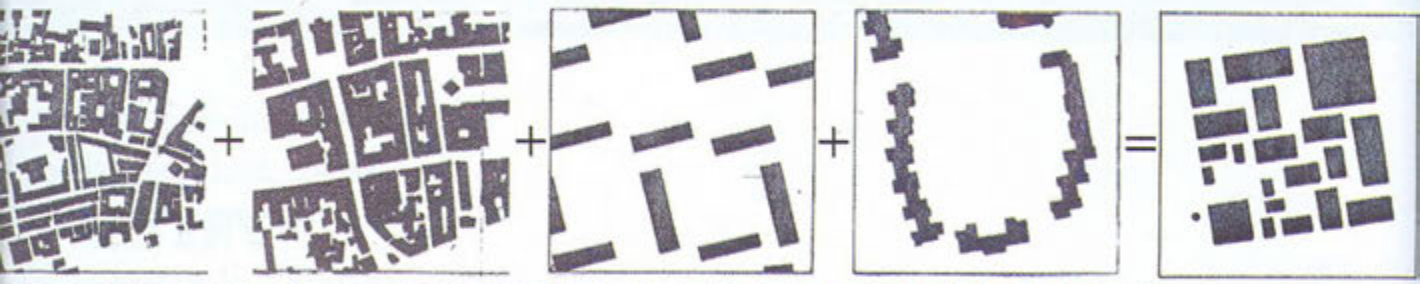

Sekundarni gradski centar Meander Otoka, druga nagrada - nagrada za ideju Salona C.A.1997.

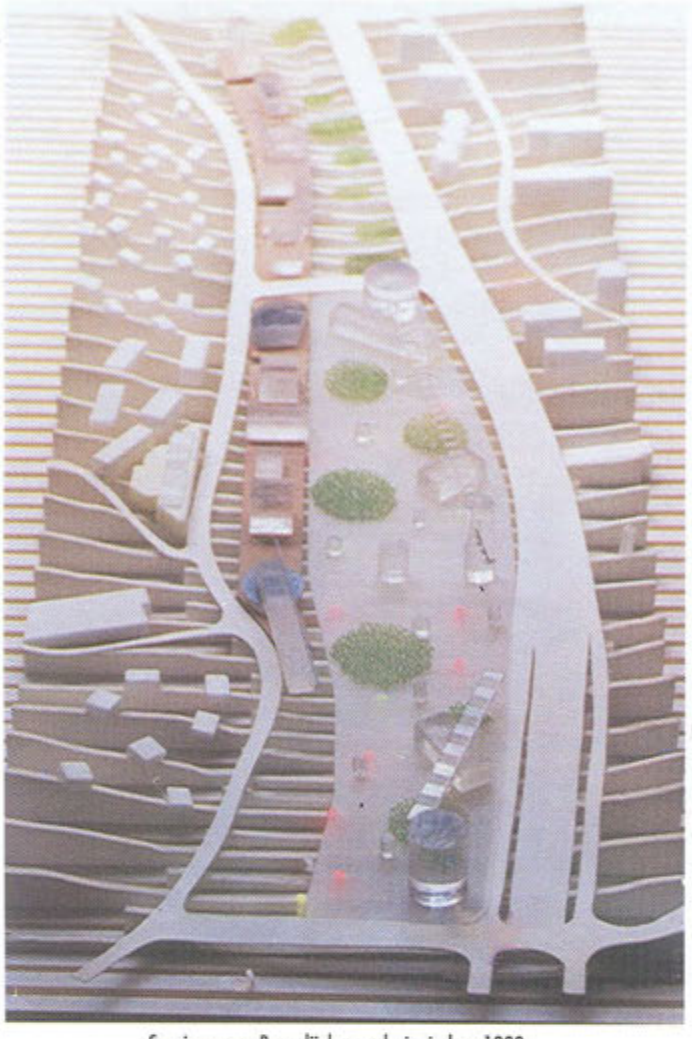

Sarajevogas - Bosnalijek, regulacioni plan, 1999.

Poslovno proizvodni centar Teloptic, Veležić, maketa, 1999.

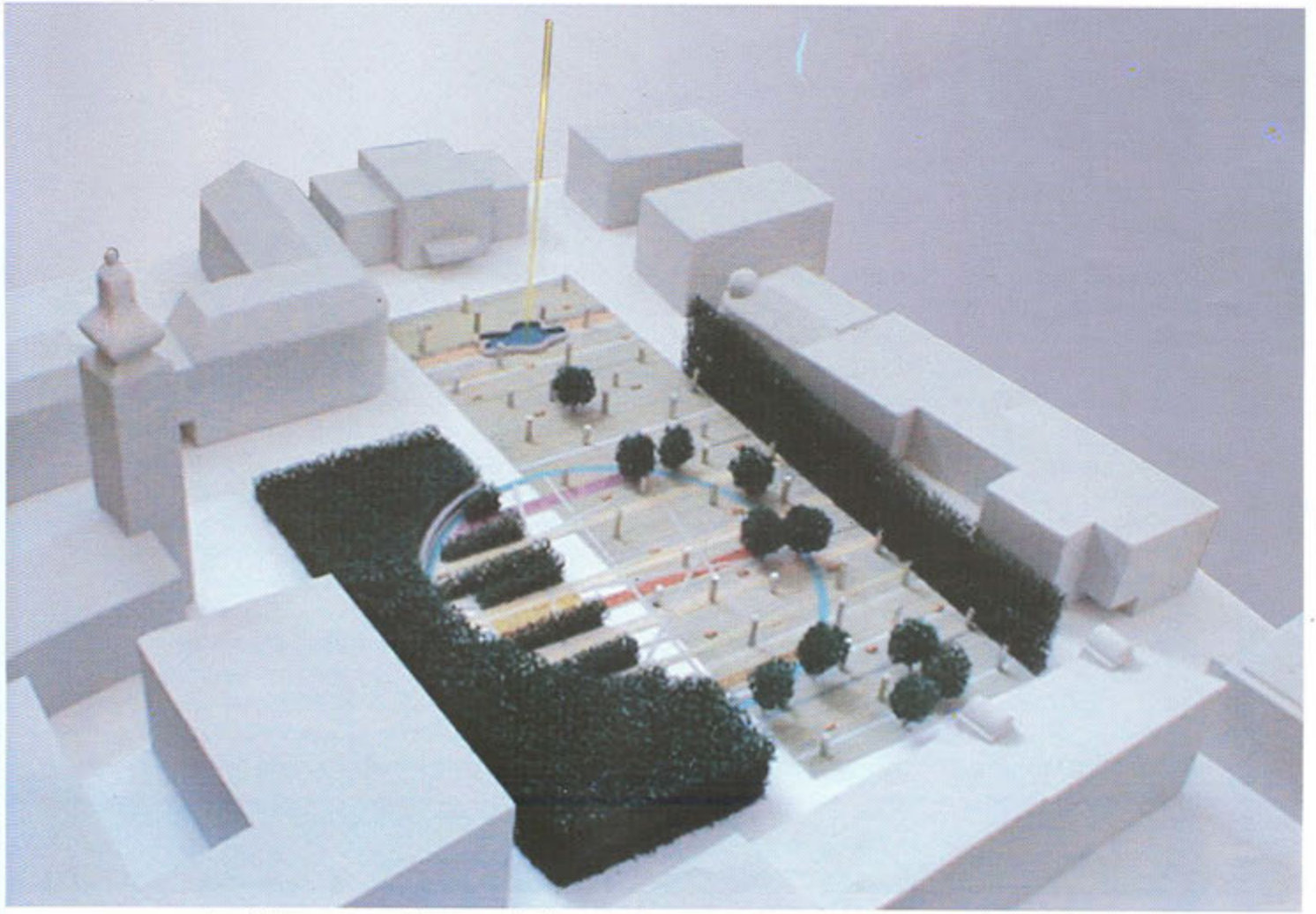

Trg oslobođenja sa spomen obilježjem poginulim borcima i građanima Sarajeva, bh natječaj, druga nagrada, prvi plasman, 2000.

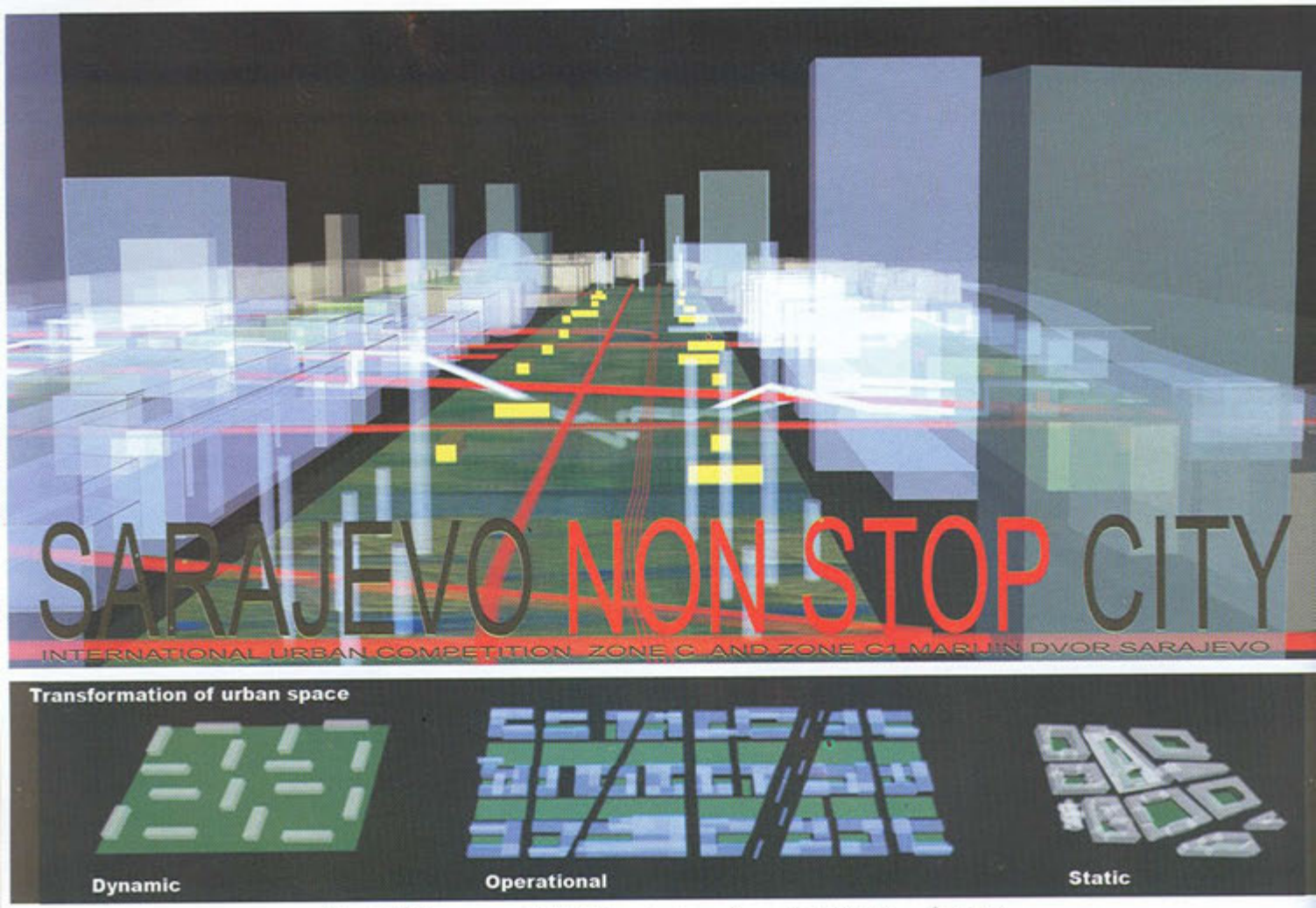

Univerzitetski kampus zona C-C1 Marijin dvor, Sarajevo, međunarodni natječaj, treća nagrada, 2000.

spremajući se za neki novi izazov na arhitektonskom polju. Vjerovatno je i zadovoljstvo nakon završenog natječaja, a posebno dobijene nagrade, jednako onom nakon postignutog gola. Sve je to puno emocija i adrenalina i veoma je lijepo.

IG: Pored toga u inostranstvu je to jedan od važnih načina za dobijanje posla. Konkurencija je veoma jaka i broj učesnika se nerijetko mjeri stotinama. Konkursima prethodi ozbiljna programska priprema, a kroz sve to dobijeni kvalitet se i realizira na dobrobit društvene zajednice, investitora i arhitekture u cjelini. Što se tiče objektivnosti natječaja kod nas ona je ponekad djelimično narušena nedovoljno dobrom pripremom natječaja. U tim okolnostima žiriju može biti veoma teško da se odredi prema određenim stvarima koje u pripremi natječaja nisu jasno definirane.

AGD: 1998. i 2001. godine dobitnici ste Nagrade za ideju Salona arhitekture CA za projekte Meander Otoka te Sarajevo Non-stop City, kasarna Maršal Tito. Primjećujemo originalan pristup problemu i uspješno rješenje pomenutih lokaliteta. Nešto detaljnije o ovim rješenjima.

SGG: Koncept gradskog rejonskog centra u formi kompaktnog gradskog bloka primijenili smo na natječaju za Otoku, još 1996. Elementi koji su nas opredijelili za ovakvu koncepciju bili su: štednja prirodnog okruženja - lokacije - racionalnom izgradnjom koncentrisanih objekata, optimalizacija investicionih troškova u izgradnji, ali i stvaranje ugođaja gradskog, intimnog mjerila urbanog centra. Ono što mu je davalo epitet gradskog bilo je superponiranje, preklapanje postojećih matrica koje u slici našeg Grada postoje - struktura Čaršije nudi nam koncept javnih sadržaja u dolini, iz austrougarske matrice preuzimamo mjerila trgova i ulica, a iz naselja 60-tih godina u neposrednom okruženju preuzimamo strukturu jednostavnih volumena - štapića, kojom gradimo navedene sklopove. Megastruktura koja okružuje lokaciju Otoka, blokovi naselja Al. polje i objekat RTV doma određuje vanjsku dimenziju našeg

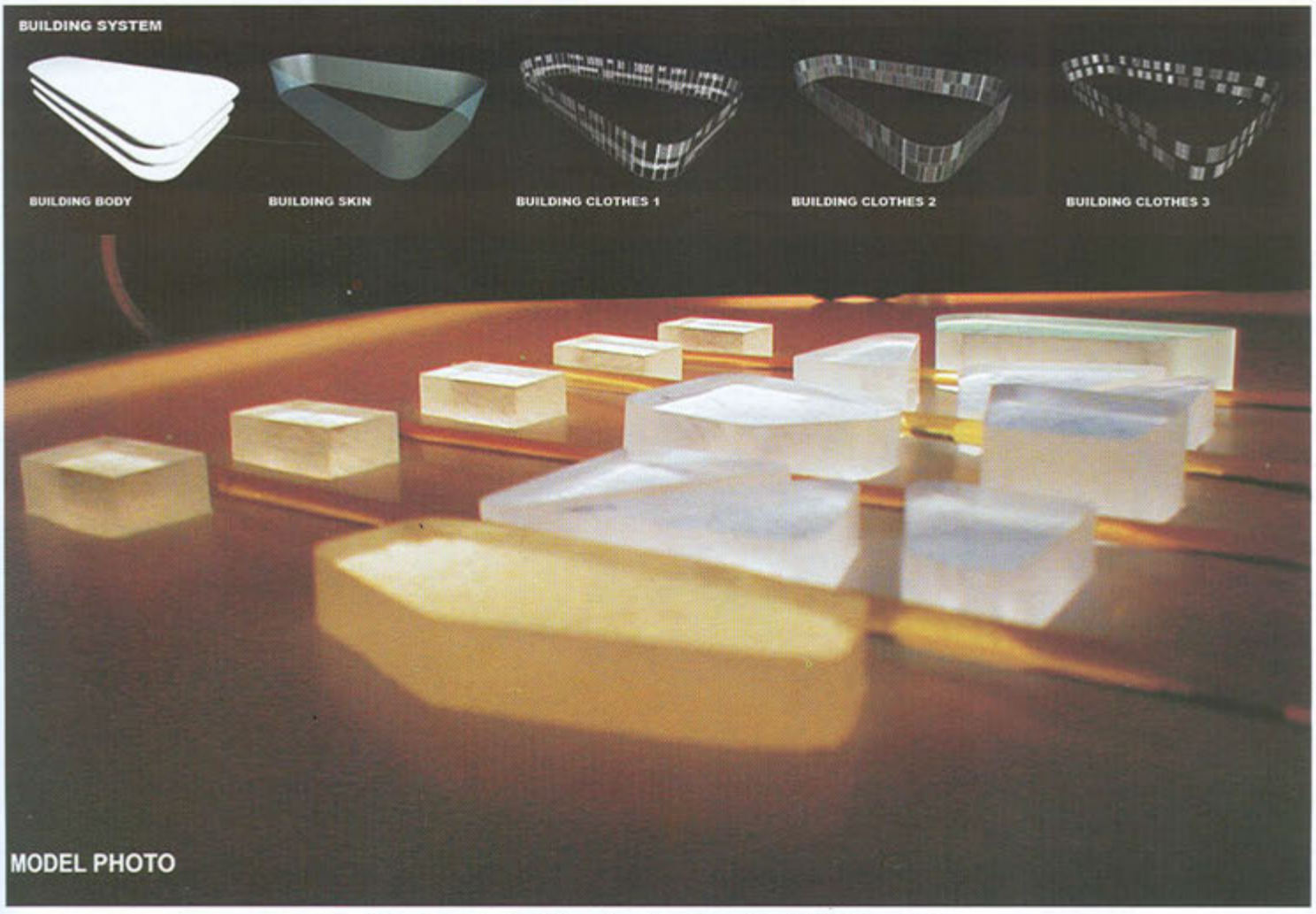

Poslovni centar Levji grad Kopar, Slovenija, međunarodni natječaj, uži izbor, 2003.

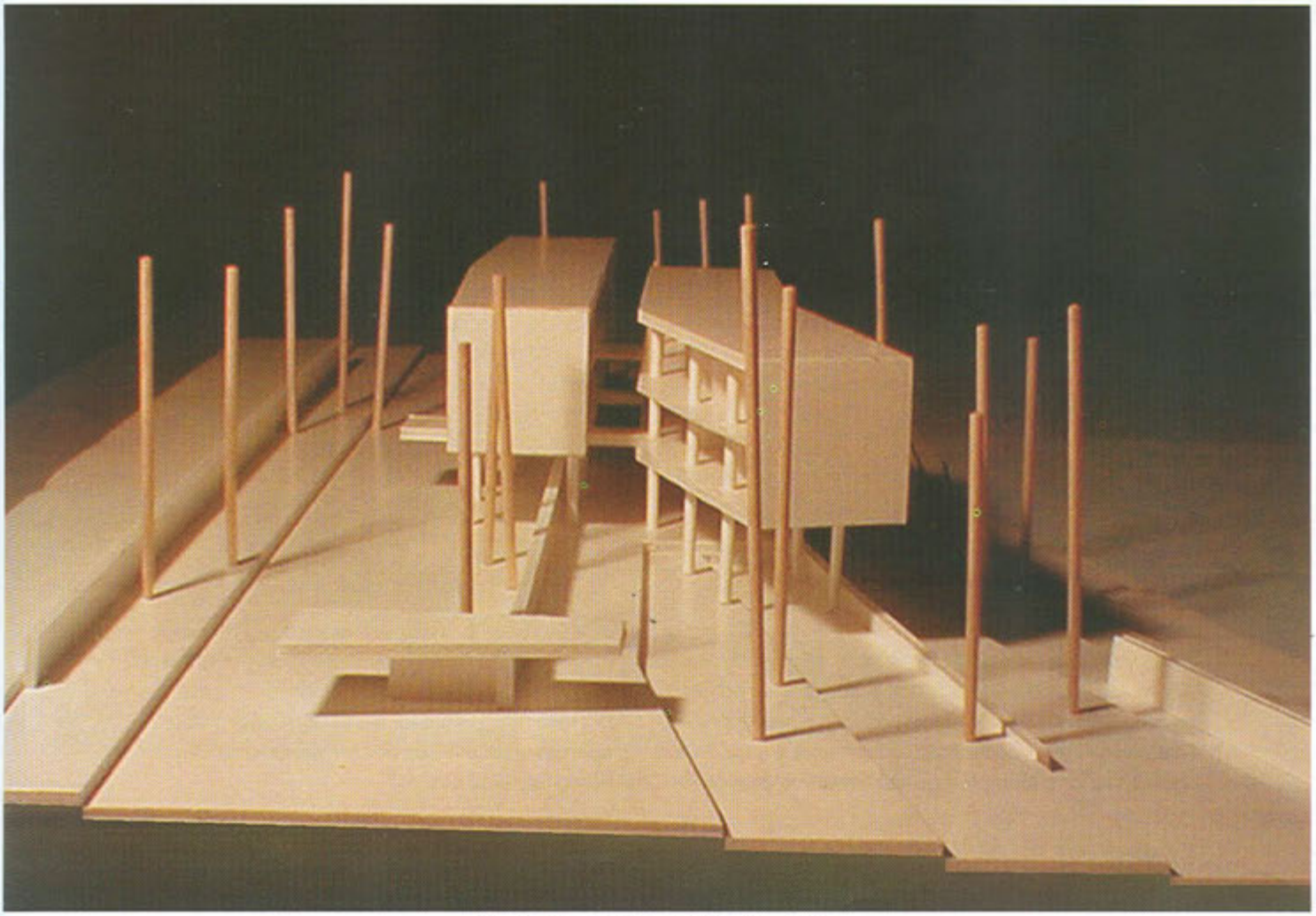

Poslovni objekat OHR Mostar, idejni projekat, 2003.

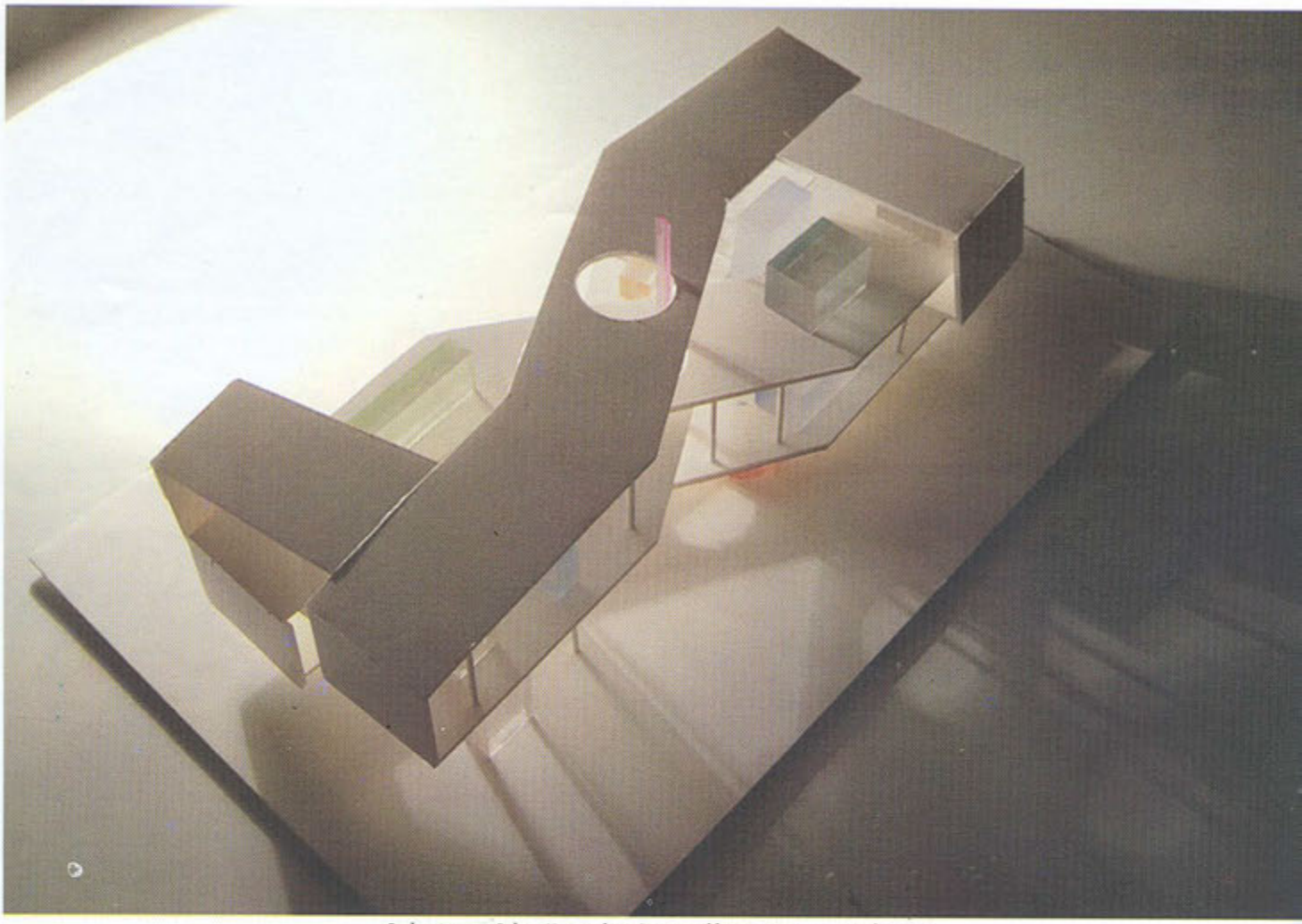

Poslovni centar Palace Marijin dvor, Sarajevo, bh natječaj, prva nagrada, 2004.

bloka, dajući joj određenu percepcijsku ravnotežu sa navedenim objektima. Mjerilo i atmosfera unutar bloka odgovaraju mjerilu i atmosferi zgusnute matrice centra grada. Prostor "ušteđen" kompaktnošću fizičke strukture centra tako ostaje slobodan za programske kategorije tematskih vrtova, dječija igrališta, sportsko-rekreacione sadržaje.

AGD: Otkud naziv Vašeg rada Sarajevo Non-stop City i u čemu se ogleda razlika u tretmanu samog kampusa u odnosu na uobičajenu praksu?

IG: Generalni koncept proizišao je iz strukture Grada koja se transformira iz longitudinalno - linearnog u longitudinalno - cirkularni sistem. Sarajevo postaje kružni non stop city, a zona Marijin dvora je jedno od mjesta ove transformacije, gdje se od primarne longitudinalne matrice odvaja sjeverni pravac razvoja prema Vogošći. U toj zoni se vrši kopčanje pokidane longitudinalne gradske matrice pravca istok zapad kao i povezivanje cirkularnog sjevernog pravca razvoja

SGG: Umjesto klasičnog univerzitetskog kampusa koji objekte smješta u zelenilu parka, univerzitetski kampus za nas je bio edukacijska urbana koncentracija visoke gustine izgrađenosti, smještena između dvije zelene trake - urbane šume na jugu i sportskog parka na sjeveru. Srednja traka svojom visokom gustinom izgrađenosti stvara urbanu atmosferu, a okolno zelenilo pravi klasičnu atmosferu kampusa.

Strukturu izgrađene trake definišemo kao slobodan, transparentan i otvoren sistem.S jedne strane imamo dinamičnu strukturu novih naselja zapadno od lokaliteta kasarne, nasuprot kojoj se na istoku javlja vrlo statična - klasična struktura austrougarskih blokova. Predložena struktura nudi slobodan, operativni sistem transformacija između dvije pomenute strukture.

Logistički centar WURTH Binježevo, I faza u realizaciji, 2004.

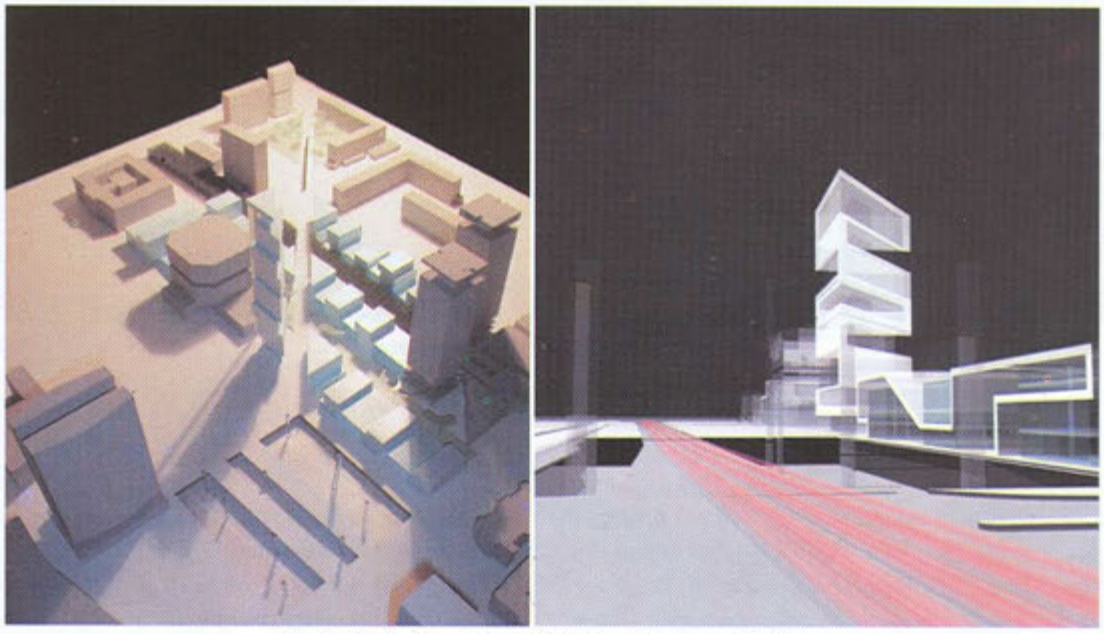

Marijin dvor, kvadrant A, hotel Holiday Inn, druga nagrada, 2004.

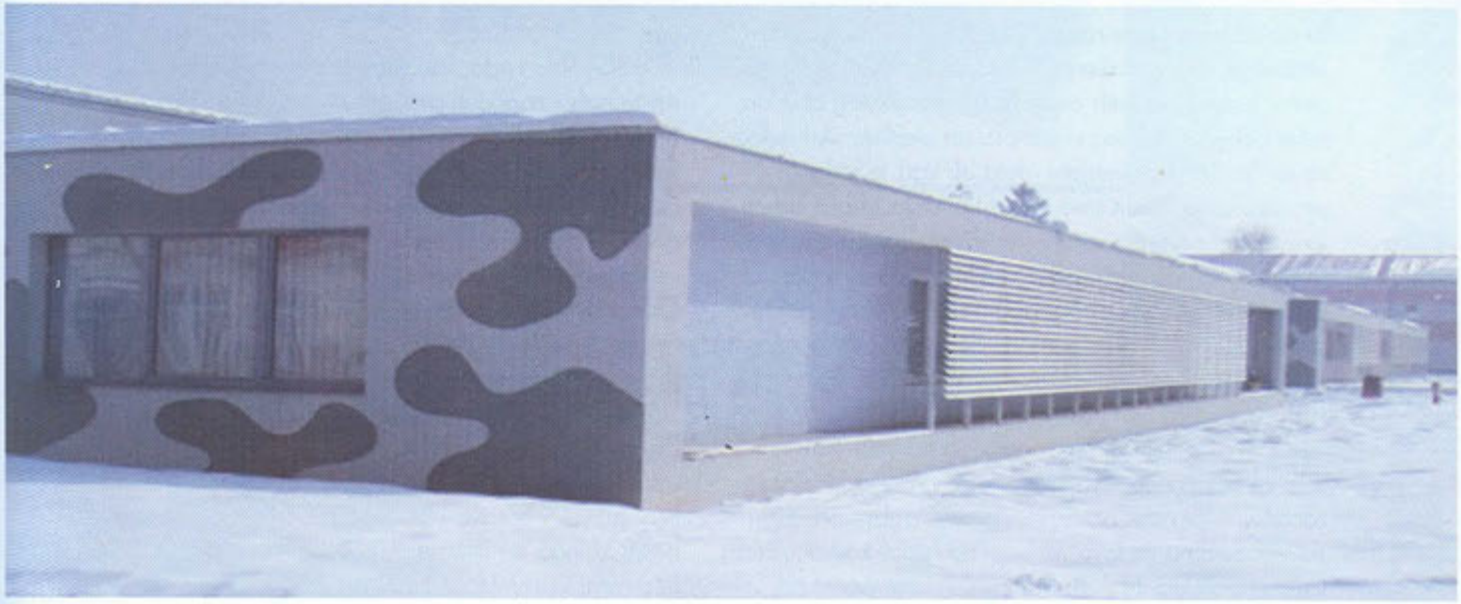

Urgentni medicinski centar EUFOR kamp Rajlovac, Sarajevo, realizirano 2005.

Union Olimpic Apartmani Bjelašnica, u realizaciji, 2005.

AGD: U jednom od prethodnih brojeva našeg magazina objavljen je i Vaš objekat Urgentnog medicinskog centra EUFOR kampa u Rajlovcu. Pamtimo ga po duhovitom i jednostavnom oblikovanju. Koje su Vaše impresije?

SGG: Izgleda da je ovdje vjerovatno riječ o potrebi da objekat bude razumljiv i shvaćen. Naša arhitektura je stalno traženje i uspostavljanje različitih veza, kako pojedinih dijelova unutar samog objekta, tako i objekta samog u odnosu na okolinu. Arhitektura se "pravi" korištenjem ideja ali kad je jednom produciramo odmičemo se od tih ideja i naša arhitektura ostaje nijema, prepuštena interpretacijama drugih ljudi. Čini se da smo je u ovom slučaju uspjeli približiti drugima i zbog toga možemo samo biti sretni.

AGD: Odnos projektant - investitor - izvođač radova.

IG: Mi smo sretni jer imamo zaista dobre investitore sa kojima obostrano njegujemo dugogodišnju saradnju. Također nastojimo graditi dobre odnose i sa izvođačima radova jer smo na istom zadatku realizacije objekta. Naravno u toj saradnji ponekad dolazi do oprečnih mišljenja ali su ona u pravilu usmjerena ka postizanju zajedničkog i što kvalitetnijeg rezultata. Smatramo da samo pozitivna energija i partnerski odnosi u ovom lancu mogu dovesti do kvalitetnih rezultata. Na taj način nastojimo definirati i našu ulogu u tom procesu.

AGD: Možete li nam predstaviti svoj projektantski tim?

SGG: Vrlo rado, iako smo s ovim pitanjem možda trebali i započeti ovaj intervju. U ovih sedam godina sarađivali smo sa desetak uglavnom mladih kolega, ali su kolege arhitekti Edin Avdibegović i Hasnija Tvrtković s nama od samog početka. Jako se dobro razumijemo i oni su stalni i, da naglasim, nezamjenjivi dio našeg tima. Nekako smo se "našli". Odnedavno je s nama i Jasmina Topčagić, za koju se nadamo da će isto tako stasati u vrsnog projektanta u našem timu.

IG: Rekao bih da nijedan od naših projekata ne bi bio moguć bez značajnog doprinosa Hasne i Ede, a u zadnje vrijeme i Jasmine. Još bih dodao da su svi naši projekti upravo rezultat timskog rada i da pored naših kolega arhitekata u realizaciji projekata učestvuju i projektanti ostalih disciplina čiji je doprinos u realizaciji projekata veoma značajan. ■